

ABDULLA ORIPOVNING HAYOT YO'LI

Shoymardonova Fotima

Surxondaryo viloyati. Termiz shahri.

Termiz davlat universiteti akademik litseyi

ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Abdulla Oripovning hayot yo'li tahlili haqida fikr va mulohazalar keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *Abdulla Oripov: Millatning Dardli va Sharaflari Ovozi, Mehnat faoliyati va ijtimoiy xizmati, Tarjimonlik mahorati*

O'zbekiston Qahramoni, xalq shoiri va mustaqil davlatimiz madhiyasi matni muallifi Abdulla Oripov — zamonaviy o'zbek adabiyotining eng yirik namoyandalaridan biridir. Uning hayoti va ijodi milliy ma'naviyatimizning ajralmas qismiga aylangan.

Quyida shoirning murakkab va sarmazmun hayot yo'li haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Abdulla Oripov: Millatning Dardli va Sharaflari Ovozi

1. Bolalik va yoshlik yillari

Abdulla Oripov 1941-yil 21-martda Qashqadaryo viloyati, Koson tumanidagi Nekuz qishlog'ida dunyoga kelgan. Uning bolaligi Ikkinchi jahon urushi va undan keyingi og'ir yillarga to'g'ri keldi. Bu davrdagi qiyinchiliklar shoirning kelajakdagi she'rlarida falsafiy mushohada va xalq dardini his qilish tuyg'usining shakllanishiga sabab bo'ldi.

- Ta'limi: 1958-yilda o'rta maktabni oltin medal bilan tamomlab, Toshkent Davlat universitetining (hozirgi O'zbekiston Milliy universiteti) jurnalistika fakultetiga o'qishga kirdi. 1963-yilda oliygohni muvaffaqiyatli tugatdi.

2. Mehnat faoliyati va ijtimoiy xizmati

Shoir uzoq yillar davomida matbuot va adabiy sohalarda turli mas'uliyatli lavozimlarda faoliyat yuritdi:

- "Yosh gvardiya" va G'afur G'ulom nomidagi nashriyotlarda muharrirlik qildi.
- "Sharq yulduzi" va "Guliston" jurnallarida ishladi.
- O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi raisi (1996–2009) bo'lib faoliyat yuritdi.
- Shuningdek, Mualliflik huquqini himoya qilish davlat agentligi rahbari sifatida ham samarali mehnat qildi.

3. Ijodiy yo'li: Yangi she'riyatning tug'ilishi

Abdulla Oripov adabiyotga 1960-yillarda — o'zbek she'riyatiga yangicha ruh, teran falsafa va mardona ovoz kerak bo'lgan davrda kirib keldi. Uning birinchi she'rlar to'plami "Mitti yulduz" (1965) nomi bilan chop etildi.

Mashhur to'plamlari:

- "Ko'zlarim yo'lingda" (1966)
- "Onajon" (1969)

- "Yuzma-yuz" (1979)
- "Haj daftari" (1992)
- "Saylanma" (1996)

Uning "Munojot", "O'zbekiston", "Tilla baliqcha", "Yuzma-yuz" kabi she'rlari va "Jannatga yo'l" dramatik dostoni o'zbek adabiyoti xazinasidan munosib o'rin oldi.

4. O'zbekiston Respublikasi Davlat Madhiyasi

Abdulla Oripov hayotining eng sharaflı sahifalaridan biri — bu mustaqil O'zbekiston madhiyasi matnini yozganligidir. Shoir bu asarida millatning asriy orzularini, yurtning go'zalligi va xalqning buyuk kelajagiga bo'lgan ishonchini yuksak mahorat bilan ifodalab berdi.

5. Tarjimonlik mahorati

Shoir jahon adabiyoti durdonalarini o'zbek tiliga mahorat bilan o'girdi. Uning Dante Aligyerining "Ilohiy komediya" asarini, Aleksandr Pushkin, Mixail Lermontov va hamda boshqa rus va g'arb ijodkorlarining she'rlarini tarjima qilishi o'zbek tarjimachilik maktabi uchun katta voqea bo'ldi.

6. Davlat mukofotlari va e'tirof

Abdulla Oripovning millat oldidagi xizmatlari davlatimiz tomonidan yuksak qadrlandi:

- 1983-yil: Hamza nomidagi O'zbekiston Davlat mukofoti.
- 1989-yil: O'zbekiston xalq shoiri unvoni.
- 1998-yil: Eng oliy unvon — O'zbekiston Qahramoni va "Oltin yulduz" medali bilan taqdirlandi.

7. Umrining so'nggi yillari

Abdulla Oripov hayotining oxirgi yillarida ham ijoddan to'xtamadi. U 2016-yilning 5-noyabr kuni AQShning Texas shtatida (davolanishda bo'lgan vaqtida) vafot etdi. Shoir Toshkentdagi "Do'mbirobod" qabristoniga dafn etildi.

Abdulla Oripov merosining ahamiyati:

1. Milliy g'urur: U o'zbek xalqining o'zligini anglatgan shoirdir.
2. Falsafiy teranlik: Uning she'rlari insonni hayot va koinot haqida fikrlashga majbur qiladi.
3. Vatanparvarlik: U har bir satrida Vatanni sevishni muqaddas burch sifatida kuyladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Oripov A. — "Tanlangan asarlar" (Ko'p tomlik). Toshkent, "Sharq".
2. Oripov A. — "Ehtirom" (She'rlar to'plami).
3. Sharafiddinov O. — "Abdulla Oripov: Ijodiy portret". Toshkent.
4. Qur'onov S. — "Adabiyotshunoslik nazariyasi". Toshkent, "Akademnashr".
5. Karimov N. — "O'zbek adabiyoti tarixi (XX asr)".
6. Sultanov I. — "Abdulla Oripov she'riyatida lirik qahramon".

7. Zokirov M. — "Hozirgi o'zbek adabiyotining rivojlanish tamoyillari".
8. Sayfullayev R. — "O'zbek adabiyoti ocherklari".
9. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi (Abdulla Oripov maqolasi).
10. Matyoqubov S. — "O'zbek she'riyatining sarchashmalari".